

Наш Лемко

РІК V.

Ч. 4 (100)

Львів, 15. лютого 1938.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.

Телефон ч. 244-67.

NASZ LEMKO, LWOW, UL. NOWY ŚWIAT 22

ЦІНА ЧИСЛА 18 ГР.

Оголошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1-80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Новозбудована
українська като-
лицька церква
в Гладисшеві.

Роковини бою під Крутами.

Крути це вузлова станція на Чернігівщині на Великій Україні. Ця місцевість стала славна від нерівного бою, що його звели там українські студенти з більшовиками дня 30. січня 1918 року, коли на Великій Україні мала ще владу Центральна Рада. На жаль, там при владі були тоді всякі радикальні й соціалістичні „політики“, які казали, що українській державі не треба війська. Тодішній український уряд у Києві не тільки не творив української армії, але наказав навіть розпустити українських вояків до дому. У висліді та-

кої політики Україна стала безбронна. Скористали з того московські більшовики тай посунули великими масами загортати багату українську землю.

В тій то дуже страшній небезпеці для молодой держави перша спам'яталася великоукраїнська високошкольня та гімназійна молодь. У перших днях січня 1918 року відбулося в Києві віче українських студентів університету св. Володимира та Народнього Університету. Тоді вирішено утворити Студентський Курінь Січових Стрільців. За їх

прикладом пішли учні П.Оф української гімназії ім. Кирило-Методієвського Братства. Та ще цей курінь не встиг як слід вимуштруватись, як прийшла потреба кинути його проти більшовиків. Бо саме тоді при кінці січня більшовики встигли вже заняти велику частину української території та йшли на Київ. Лихо вдаленних студентів та ще гірше озброєних, бо зі старими заржавілими крісами, й до того без боевого досвіду, післали поїздом у напрямі на Бахмач, уже зайнятий червоними матросами (моряками), отже найліпшими частинами банд Мурайова. Більшовицькі сили в Бахмачі раховано більше, як на 4 тисячі штиків. Проти них стануло коло 600 українських вояків, переважно молоденьких. Бо Студентський Курінь мав до 300 вояків, а т. з. юнаків (кадетів) з Української Військової Школи було тільки 250 душ. В нерівнім бою на стації Крути перед Бахмачем лягло трупом до 300 українських студентів, що своїми молодими грудьми хотіли захистити Київ — серце України — перед більшовицькою навалюю. Бій під Крутами записаний нестерпними буквами в історії змагань за волю України й тому память про нього будуть усе згадувати. Та при тій ловині ми гямити, якого злочину допустився тодішній керівник української держави, що йшли сліпо за соціалістичними кличками. Тож наука для нас: не йти за такими кличками й тепер і ніколи.

І найменшими оцдадностями
в ПРОМ-БАНКУ
Львів, ул. Гродзських 1. а. І.
розбудуйте рідний промисл.

Великий злочин.

Від голови риба смердить...

В ч. 2. (98.) „Нашого Лемка“ з дня 15. січня 1938 р. появилася п. з. „Страшна загроза“ стаття про застрашаче поширення язви пиячення на Лемківщині. Стаття ця заслугує справді на розвагу, одначе з тим доповненням, що ця загроза представляється багато гірше; були випадки, що не по дві, але по п'ять і більше літрів трійливого спирту, або т. зв. шпиріткі, припадало на одну родину по занедбаних під релігійно-моральним оглядом, лемківських селах!!!!. І то не тільки на самі Рідвані! Свята, але при кожній нагоді заливаються й троять себе тут люди спиртом. І так при хрестинах, на похоронах, підчас весільних торжеств, відтак в часі ріжних обідів і прийнят, на празники как і при принагідних спірках — люди, як воду, пють і ллють до себе спирт!.

І то не тільки старші!.. Але й молодші, а навіть вже й діти до безтями заливаються цією отрутою!!!!. Річ природна, що при такім впроді епідеміям і заразливім, масовім пияченні слід сподіватись якнайгірших наслідків такого безпощадного й безглуздуного самовигублювання та нищення себе. А то ріжних, тяжких недуг, хронічного каліцтва, хирляковатости й карловатини молодого наросту, а вкінці повнішого, фізичного вмирання цілого народу.

Де ж причина цього жахливого явища?.. Відповідь коротка: В загальнім, тяжкім занепаді під сучасну пору релігійно-морального й церковного життя на Лемківщині!!!! Автор згаданої в горі статті зовсім слушно під адресою о. Медведького каже: „Під Вашим боком червак алкогольо найбільше розідає організм Лемківщині!..“ Так!.. Справді так!.. А чому?.. Ось послухайте й розважте, Шановні Читачі, чому так!..

Колісь, ще перед несповна чотирма роками з викин старинного й загально шанованого, Владичого Престолу в Перемислі неустанно гремів і широко по Лемківщині нісся апостольський голос Владки, зиваючий до святого, чесного й праведного, релігійного, широ-католицького життя.... А нарід слухав, брав собі той голос до серця, боявся Бога й захував Божі заповіді.... Тимчасом тепер під „вмилим проводом“ о. Якова той голос замовк!..

Його місце заняла тут безчинність і зловіща, понура мертвечка тишина!..

Колісь, ще не так давно, за Перемиської, Церковної Влади відбувалися тут часто старано підготовлювані й справно уряджувані духовні місії для народу.... Нарід слухав глибоких, місійних наук, пристував промадно до св. Тайн, поправлявся й оминав алькогольних отрут... Тепер — на превеликий жаль — те все устало!.. Ані місій, ані реколекцій, ані духовних, місіонарських наук, ані навіть якогось маренського, примітивного зліпленого послання нема з Риманова, в якому остережено б нарід перед погубними наслідками пиячення!!!!.

Недавно ще під Церковною Владою Перемисля приїжджав тут часто наш Архипастир Владика, що то не тільки своїм благородним, батьківським словом, але й самим, зверхнім блеском свого єпископського достоїнства поривав за собою нарід... Люди з запертим віддіхом слухали наук свого Архипастира, горнулися до церкви, молилися, релігійно й морально будувалися, та вперігалися опрут!..

А тепер?.. Тепер те все цезло й безслідно пропало!.. Найближчі, навіть околиці Риманова не бачать, ані не чуять свого „нового“, церковного зверхника... **Того, котрий прямо на сто казкових замків замкнувся у своїй кімнаті та віде ніколи на світ не покажеться!!!!.** Хіба...., хіба на „русской“, кооперативний зїзд у Вороблику осїню 1936 року... або на концерт у честь російського православного поета Пуш-

кіна в Сяноці дня 7. квітня 1937 р... або на ювілей Філії схиматизуючого общества ім. Михаїла Келжеського в Сяноці дня 1. листопада 1937 р., щоб там у промові одного з бесідників станути „достойно“ побіч відступника Наумовича!?!.. А якжеж?... А якжеж?... А тимчасом повзавлений здорового, безсторонного й мудрого, начального проводу нарід, бачучи своїх душпастирів понижених, споневіраних, опущених і переслідуваних, паде на душі, трагіть довіря й до Духовної Влади й до Церкви, залишає Божі заповіді, а кидається за те в пиячення й в затроювання самого себе!..

Що більше?... **Колі Українське, Протиалькогольне Товариство „Відродження“** запрошує якову бл. п. о. Масцюха, а відтак й о. Якова Медведького до протиалькогольної та пропийацької акції на Лемківщині, прислає їм відповідні брошури, то **обте тверді „владники“ відкажуть з місця не предложення, та завертають йому прислані брошури назад!** А тимчасом не тільки на шильдах ріжних, келжських інституцій, але таки насамперед на дверях самого „здру“ треба прибити табличку з їхнім власним, нещирим ключем: „Трезвися!..“ та відкин' усія, алькогольні напикти на бік!..

Отже нема тут на Лемківщині ні слова, ні приміру, ні захопті, ні найменшого навіть почину з боку Провідників до відвернення народу від того головного гріха, яким є пияństwo!.. І чи дивуватися тут, що люди, як ті блудні вівці без пастиря, топляться тут у шпиріткі — й то не тільки в дома, але по ріжних шинках, кнайпах і сховках, та іншних норах по містках?..

Зле є, але буде ще гірше, якщо не опам'ятаються Провідники!!!!..

НЕОБХІДНА В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ НА ЛЕМКІВЩИНІ дитяча бібліотека:

ЗОРЯ СВІТУ — оповідання з життя Преч. Діви, О. Кита, ціна 75 грошів.
ЗОЛОТЕ СЕРЦЕ — оповідання О. Квіта, — 80 гр.
ТАЙНА ХЛОПЯТИ — цікавий життєпис О. Тим. — 80 гр.
ЧАРІВНЕ НАМИСТО — В. Корольов — ціна 80 гр.
БОЖІ СТЕЖЕЧКИ — О. Квіт — 85 гр.
ЮНАК ТАКО — А. Бел — 75 гр.
На пересилку долучити 30 грошів. Таку гарну дитячу бібліотеку повинен кожний Читач „Нашого Лемка“ в Америці закупити своїм рідним на Лемківщині. Разом усі книлечки тільки 1 ам. долар. Присилайте жертви на книжки українській дитині на Лемківщині.

ЯК ДОВГО ЩЕ...

Вже віддай нема на Лемківщині околиці, що не знала б та не бачила б голосного звуку скангальця й аскета, о. Даміана Дзялу, якого перенесено з Чорного, дулінянського деканату, до Ясєлка, риманівського деканату; з Ясєлка до Розділля, горлицького деканату; з Розділля до Чорнобік, короснянського деканату; з Чорнобік до Королька Волоського, риманівського деканату; з Королька Волоського до Милека, мушинського деканату; з Милека до Ждїни

І як бачимо з повищого, рекорди численности усіх перенесень при цьому священику побиті!..

Доказ вірності Церкві та Митрополитові.

У Варшавському соємі виступив посол зі Львова, Войцеховскі, й безприкладно заатакував Митрополита Шептицького за його ставовище в Йорданській справі. Перед Йорданом звернулися до Митрополита представники військової й пропонували, щоб в Йордані взяло офіційну участь військо враз з орхестрою та представники армії. Митрополит відповів, що Він хоче, щоб усі вояки греко-католики взяли участь у Водосвятію але не погоджується на зміну до-теперішнього звичаю й не дозво-лить на сальви ані на відіграння орхестрою нерелігійних пісень на-чисто релігійному святі.

Нечувана атака у варшавському соємі на найвищого Достойника української греко-католицької Церкви, Високопреосвященного Митрополита Андрея й на все українське духовенство, атака спрямова-на одночасно в самостійність української греко-католицької Церкви, викликала небувале обурення серед українського громадянства. Вже перші, недовкладні ще вістки про промову посла Войцеховського ви-кликали серед широких мас нашо-го народу відрух, що казав зверта-ти зір у сторону Святоюрської Г-ри, на якій від століть знаходиться центр нашої Церкви. Тому вже в найближчу неділю (6. лютого) великі маси українського народу склали Ексц. Кир Андрееві голосний поклик, з представниками на-шого організованого життя, які взяли участь в Архиєрейській Службі Божій, відправленій у святоюрськему храмі в наміренні Митрополита Кир Андрея й Українського Народу. Ця масова участь нашого громадянства в архиєрейській Службі Божій недвозначно свідчить про привязання нашого народу до своєї української Церкви, що цілі століття була найвпевнішим захис-том нашого народу, як теж і про ту високу пошану, з якою всі ми ставимось до нашого Архипастиря.

Після Служби Божої маси наро-ду зібралися перед митрополитовою палатою, куди пішли представники українського громадянства.

ПРОМОВА МИТРОПОЛИТА.

Сердечно дякую за такі ширі вислови вірності для Церкви й при-хильності до мене. Виступ п. Вой-цеховського я схильний уважати за велике й рідке відзначення, бо

й не може бути кращою та вищою честі й слави, як коли трапляється приймаючи на себе удари, призначе-ні для цілого народу. Це слава така висока, така чиста, що можна без застерезення нею тішитися і нею хвалитися. Щодо самої промови п. Войцеховського, то призна-юся, що сам не знаю, що про неї думати. Не знаю, чи це пароксизм істеричної ненависті, чи зимино обра-хована і на велику скалу приго-рвана провокація. Першим принди-пом супроти провокації є не да-гися спровокувати, тому мушу притримуватися якнайдалше іду-чої повздержливості в говоренні про цю справу. Очевидно, не буду відповідати на виступ п. Войцехов-ського ані на його заклиди, позволю собі лише ствердити, що в дечому віддав він мені правдиву прислугу, бо якщо я зразу сумнівався, чи правильно поступив я в справі Йорданського водосвяття та чи на-им пропонувана формула участі вояків у нашому церковному тор-жестві була правильна, то тепер, після цього виступу я переконався, що ми правильно рішили і що не можна було інакше поступити. І тому мені здається, що Вп. Пані і Панове не прийшли висловлюва-ти мені своє слівчуття з приводу виступу п. Войцеховського, лише протуляючи. Може цей виступ і в дечому іншому віддав нам деяку прислугу, бо під такими ударами створюється характер Нації та вироб-люється загальна між нами солі-

дарність. Бажанням, щоб до того ми якнайкорше дійшли, кінчу, по-вторюючи щире подяку, за вияви засад Вашої поведінки і Ваших Вп. Пані й Панове, почувань.

Одночасно під митрополитовою палатою відбулася маніфестація мас народу. Коли Митрополит скін-чив промовляти — зібрані маси підняли оклики „слава“. Після то-го хор відспівав „Боже великий, е-диний“. Маніфестацію закінчив на-ціональний гимн „Ще не вмерла У-країна“, відспіваний тисячами на-роду.

ЗАЯВА ЛЕМКІВЩИНИ.

Представники культурно-освіт-ніх товариств Лемківщини вислали до Митрополита Андрея таке пи-сьмо:

„Обурени до глибини душі виступом посла Войцеховського проти Найдостойнішої Особи Вашої Екс-целенції, ми, представники україн-ських культурно-освітніх товариств Лемківщини заявляємо, що Ваша постань, Ексцеленціє, в наших серцях така світла й висока, що ніяка образа її не досягне.

Складаємо вислови нашої най-глибокої пошести й повного від-дання.

Сянік, дня 6. лютого 1938 р.

Філія Товариства „Просвіта“; Кру-жок Товариства „Рідна Школа“; „Українській Народній Дім“; Му-зей Товариства „Лемківщина“; Чи-тальня „Просвіта“.

Шкільний плебісцит.

Плебісцитова ситуація була в нас дуже лиха. Найбільшою пе-решкодою було те, що декларації му-сли бути стверджувани вїттами, а не солісами.

1) Юрій Ківерчук, вїйт воло-сти Щавне пов. Сянік, обіцав по-чатково громадянам Полонної, Ви-сочані й Куляшного, що буде ствер-джувати декларації. Дня 16. XII. 1937 р. явилися в нього від грома-дян Полонної Іван Мицько, від гро-мадян Куляшного — Петро Дем-бальский. Вїйт прочитав їм теле-фонограму шкільного інспектора зі Сянока того змісту, щоб не ствер-джувати нікому відіжких шкільних декларацій з жадної громади. Потім заявив вїйт, що не буде нікому стверджувати шкільних декларацій,

хай собі люди роблять, що хочуть, він з ними не буде у цієї справі більше говорити. Ще перед тим за-явив він громадянам з Прибишова й Карикова, що не буде стверджу-вати їх декларацій.

2) Вїйт у волости Сянік пов. Сянік — Мечислав Волинський сказав громадянам Дубрівки Ру-ської та Костарівце, що буде стверджувати декларації, якщо громадяни відносних сіл викажуть-ся перед ним письмом від шкільно-го інспектора, що у відносній гро-маді вільно переводити плебісцит.

3) Вїйт волости Дидня пов. Бе-резів — ствердив підписи на шкіль-них деклараціях громадянам Кін-ського, але побрав від по 25 гро-дів за кожну декларацію.

4) Війт волости Заршин, пов. Сянік — Баран жадав початково від громадян Пелні й Дудинців о-плат від ствердження шкільних декларацій, описів по кількох інтервенціях громадян у сянківському старостві — заявив, що буде декларації стверджувати. Однак коли громадяни Пелні й Дудинців домоглися означення речення ствердження підписів — війт заявив, що підписів не ствердить.

5) Війт волости Команча, пов. Сянік — початково не хотів стверджувати підписів, потім юбилав ствердити громадянам Туринського й Прелуду, але зі ствердженням зволікав. Дня 20. XII. 1937 р. перед всіма заграничними, готовими до підписування — заявив, що вернув із Львова, на основі якого в окрузі Команчі нізкій громаді не прислугує право переводити шкільний плексіцит. — На цій основі відмовив ствердження підписів.

6) У Волі Петрової, волости Буківсько, пов. Сянік, постеруничовий з Буківська Мардаус забрав в часі виповнювання декларацій — всі декларації і шойно по висланні громадянами Волі Петрової телеграми до Міністра Внутр. Справ — декларації звернено. Рівнож війт волости Буківсько відмовив громадянам Волі Петрової ствердити шкільні декларації.

Всі повище названі громади вислали до Міністра Внутр. Справ телеграми, в яких стверджували, що війти не хочуть потверджувати безплатно шкільних декларацій та домогались відповідного поручення в цій справі.

На початку плексіцитової акції був голова Кружка Р. Ш. у Сяноці — у Старостів в Сяноці у справі ствердження підписів та побирання оплат за це. Інтервював також у шкільному Інспектораті.

МУЗИЧНА НАКЛАДНЯ „ТОРБАН“
Львів, вул. св. Софії 78.

ВЖЕ ВИЙШЛА! ВЖЕ ВИЙШЛА!

о. Осип Мартинків:

ПОВНА СЛУЖКА БОЖА

в церковно-слов'янській мові
на 3 голоси

т. е 2 сопрани і альт, або 2 сопрани і бас, а також 2 тенори і бас, або тенор, альт і бас.

ЦІНА 3.50 ЗОЛ. ЦІНА 3.50 ЗОЛ.

Що можна купити за одну чарку горівки?

<p>6 ШКЛЯНОК МОЛОКА</p> <p>БІЛКА: 36% ТОВЩИ: 3% ВУГАЄ ОБ'ЄМНО: 29%</p>	<p>3 ЯЙЦЯ</p> <p>БІЛКА: 12% ТОВЩИ: 12% ВУГАЄ ОБ'ЄМНО: 12%</p>	<p>1 КГ. ХЛІБА</p> <p>БІЛКА: 7% ТОВЩИ: 5% ВУГАЄ ОБ'ЄМНО: 10%</p>
<p>12 БУЛОК</p> <p>БІЛКА: 26% ТОВЩИ: 12% ВУГАЄ ОБ'ЄМНО: 27%</p>	<p>ЧАРКА ГОРІАК</p> <p>БІЛКА: 0% ТОВЩИ: 0% ВУГАЄ ОБ'ЄМНО: 0%</p>	<p>4 КГ. БАРАБОЛІ</p> <p>БІЛКА: 50% ТОВЩИ: 35% ВУГАЄ ОБ'ЄМНО: 100%</p>
<p>350 ГР. ШИРА</p> <p>БІЛКА: 12% ТОВЩИ: 12% ВУГАЄ ОБ'ЄМНО: 24%</p>		

Сотне число.

Перед нашими очима 100 числб. „Нашого Лёмка“. За нами чотири поойдешні роки тяжкої, безупинної праці; усильних змагань над відрбдженням Лемківщини.

Не робимо великого шуму з цього приводу, немале теж найменших причин кричати з радості. Ми всі разом з усіма нашими Читачами багато зробили, ми промели стёжку з Лемківщини в ширший світ та водночас кинули жмёнку ясного світла в ці наші еббчі, але дорогі кожному українському сёрцю, лемківські хижечки. Ми прорвали дужими руками що тяжку грёблю, що хінським му́ром залегла шлях українського слова на Лемківщину.

Наші ширі словá зрозуміли наші Брати у стіп твердого Бескиду. Вони мандрували з нашими думками до наших Сестёр і Братів до всіх закутін світу, щоб звязувати цілу нашу українську еміґрацію живим друкованим словом з Рідним Старим Краєм.

На Лемківщину злітала чорна громада, саранчі, у виді різних, брошур приміром т. зв. „Лемковина - Сибір“, кружляли над лемківською хатою криничанські дилки, закрадалася потайки большевицька зозуля кризь зелёну смушку зі своїми „газетами“ та інші різні „калатала“ намагалися дальше баламутити й розбивати національну єдність цілої Лемківщини. Навіть, православні Брати“ зі своїм „словом“ розтягали свої крила, щоб і собі зловити „лемківську дусечку“. Непроглядна тьма „приятелів“ викрикувала над Лемківщиною „распи - распи“!!

Але Лемківщина тверда! Гідно неслá свій хрест і ще гідніше держалася свого матірнього пня. Вона не вирікалася своєї катільницької віри, з чёстю зносила наругу „сильніших“, не як зломана, тільки з твердим гартом душі й незрушимою постановою — встається.

Хто не боїться трудів, кому доля не звязала крил до лёту, лихоліття, випрямило його хребет, — кожний піде дальше з нами! З нами до Великого Завтра! Еднайтеся Брати й громадно ходіть нашим шляхом вперед. За кращу долю нашої Лемківщини!

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

**ХТО РАЗ УЖИЄ МИЛА
„ЦЕНТРОСОЮЗ“**

цей вживатиме його постійно.

НОВИНКИ

Зїзд Рїдної Школи. Дня 2. лютого ц. р. вїдбувся у Львовї черговий Зїзд Рїдної Школи при незвичайно живїм заїнтересуваннї Кружкїв і Повїтових Союзїв Кружкїв. Головою Товариства вїбрано професора І. Галушчинського.

Концерт з нагоди 20-лїття Проголошення Самостїйности Української Держави вїдбувся у Львовї в салї Великого Театру 6. лютого ц. р. в год. 12-ї вїполудне.

На туберкульозу померло в Польщі 70 тисяч осіб, а хорувало понад 600 тисяч. Найбільше вмерло на цю хворобу дїтей (20%) і молодї до 20 років жїття (17%). Між ними найбільше дїтей з бїдних робїтничих родїн і селян.

Неправдївї поголоски про можливостї заробїтку в Нїмеччинї. Появилися чутки, наче Нїмеччина потребує робїтників на сезоновї роботї. Цї чутки є неправдївї і тому перестерїгаємо всїх, щоб не дали себе ошукувати рїзним шахраям агентам, бо хочби навїть мав дехто з Польщі поїхати закордон на працю, то це звичайно поляки з Захїдньої Польщі.

Халупники не мусять викупувати промислових свїдоцтв. Так вирїшили Найвищий Суд у Варшавї. Це дуже важне та корисне рїшення, щоб принести полєкшу сїльському хатньому промисловї. Про це слїд пам'ятати.

В Польщі пропали вїд 1918 року 20 мїлярдїв злотих. Так подїє Управа Польської Протїяльскої Гїги в своїй вїдзовї. Це жах!

Вийшли на волю. Дня 31. м. м. вийшли на волю з тюрми в Бірчї такї українські полїтичні вїзні: Петро Януш з Бірчи, Осип Куртяк і Микола Куртяк з Добрянки, та Андрїй Осип з Рудавки. Всї арештованї під замїтом принадлежностї до Органїзації Українських Націоналістїв (ОУН.), а перший під замїтом кермування саботажною акцією на теренї Бірчанщини. В тюрмї перебували всї поверх мїсяця.

До Картузької Берези вислали Юзефа Монастера, власника складу деревних матерїалїв у Лїську.

Зловживання в Сяноцї. В Сяноцї в КоМУнальній Касї Ошадноствїй викрили зловживання. Ареш-

тували головного касїера Зяркевіча, управителї канцелярїи Робаля і лїквідаторку Переломову.

Найстарший чоловік на свїтї живе в Туреччинї і називається Гасав. Він має 140 років.

Велика радїсть у Голяндїї. Дня 31. м. м. наслїдниця голяндського престоло княжна Юліянна, яка в минулому роцї була в Криницї зі своїм мужем, породила дочку. В цїлій Голяндїї велика радїсть.... День 1. лютого проголошено національним торжеством.

Окружний суд у Рашевї звільнив вїд вини їй карї 74 польських селян людовцїв, яких староство засудило на рїзні карї за рїзні провини в часї вїдомого селянського страйку. Цїкаво, чи їй коли (питається „Нова Зоря“) теж і наших засуджених звільнятимуть так масово?

В Криницї 52-лїтній пшодковник Марїя Жулкевський сперечався з 25-лїтним С. Новаком, стрїлив до нього і тяжко зранив його в голову, а потому сам застрїлився.

Часопис „Руски Новини“, українцїв бачиванцїв в Югославїї, збільшив свій обєм, бо має вже свою українську друкарню.

Як довго можна голодувати. Славний голодомор Джоллі, який жив у Берлінї, голодував 90 днїв. Він побив рекорд голодївки. Це було ще перед 12 роками. Людїна може пересїчно голодувати найбільше 50 днїв, пїсля того вмирає. Голуб гине по 11 днїв голодївки, курка вїдержує 19 днїв голоду, жаба може жити без їжї цїлий рік, а блощиця живе без поживи навїть 6 років.

ЛЕГКО МОЖНА НАВЧИТИСЯ ОШАДЖУВАТИ

при помочї премїйної вкладовї книжечки Кооперативного Банку „ДНІСТЕР“ у Львовї, вул. Руска ч. 20, на яку складаючі шомїсячно вкладку вїд 5 зол. вгору, можна по роцї одержати крім звичайних вїдсоткїв ще їй премїю за ошадність 25 до 100 зол., залежно вїд висоти постїйної мїсячної вкладки.

Вчїть неписьменних! Чи знаєте Ви, скїльки є неписьменних у Вашїй громадї? Чим Ви особисто причинилися до того, щоб вони стали письменнї та свїдомї. Негайно заовлайте в книгарнї „Просвїти“ Львів, Ринок 10. І. п. книжечку для неграмотних п. н.: „До Сонця“ — один примїрник тїльки 50 грошїв.

Поклади залїзної руди викрили в селї Воля Лужанська, горлицького повіту.

Обчислили, що в Польщі продано минулого року сїрникїв за 28 мїльїонів злотих.

Село погорїло. Грїзна пожежа вїбухнула 31. сїчня ц. р. в Бакорї коло Перемїшля. За годину вогонь знищив кїльканадцять мешканевих і господарських будинкїв зі шкодою понад 15 тисяч злотих.

Найбільше мїста на свїтї. Під сучасну пору є на цїлій земськїй кулі 20 мїст, в яких живе понад мїльїон людїв. Найбільше людїв живе в Нью Йорку (Злученї Держави Пїви. Америкї) в числї 10 мїльїонів 250 тисяч мешканцїв, друге мїсце займає столиця Англії Лондон з 8 мїльїонами 203 тисячами людїв, третє Токїо (столиця Японїї) з 4 мїль. 971 тисяч людїв, четверте Париж (столиця Францїї) з 4 мїль. 889 тисяч мешканцїв, Берлін (столиця Нїмеччини) 4 мїль. 236 тисяч, Чїкаго (Америка) 4 мїль. 100 тисяч, Москва 3 мїль. 368 тисяч, Буенос Айрес (Аргентина) 3 мїль. 50 тисяч, Шанг-гаї (Хїни) 2 мїль. 700 тисяч, Вїдень 2 мїль. 100 тисяч, Лїверполь (Англія) 1 мїль. 380 тисяч, Варшава 1 мїль. 250 тисяч, Брукселя (Бельгїя) 1 мїль. 100 тисяч, Барсельона (Еспанїя) 1 мїль. 60 тисяч, Неаполь (Італїя) та Мадрид (Еспанїя) має около 1 мїльїон мешканцїв.

У Львовї помер визначний вчений Др. Адрїян Копїстїянський, родом з Лемківщини. Покїйний був дїячем московїльського табору, одначе як великий вчений не бавився в пустомельства галицьких московїлїв. В. Й. П.

Українська Імїграція до Канади. В роках 1930 до 1936 прибуло до Канади: в 1930 роцї приїхало 21 тис. 802 українцїв, в 1931 р. — 13 тис. 154 (отже майже половина), в 1932 — 1; 901 (менше як десята часть з попереднього року), в 1933 роцї — 7,194, в 1934 — 5,225 (у цїх двох роках бачимо збільшену еміграцію), в 1935 — 601, в 1936 — 1,242, — разом 51,119 українцїв.

Приготовляймо до великого Ювілею „Просвїти“. Складаймо

датки на розбудову та скріплення важних і відповідальних перед історією завдань „Просвіти“.

З життя української еміграції за океаном. Українські колонії в Злучених Державах Північної Америки й Канаді відвідав Данило Скоропадський, син б. гетьмана України. Скрізь витали його незвичайно гостинно Українці без ріжниць віроповідання й партійної приналежності. Українська й чужинецька преса в Америці писала широко про ці відвідини, що причинилося немало до пропаганди української справи.

Русифікація преси на Сovitській Україні. В Києві зачав виходити офіцій у російській мові „Советская Украина“, в Харкові „Красное Знамя“. Також і в інших містах сов. України зачали виходити часописи в російській мові.

ЯЛИНКА ДЛЯ ДІТЕЙ В СЯНОЦІ.

Кружок Р. Ш. в Сяноці устроїв 29. січня 1938 р. ялинку для дітей. Прийшло дуже багато дітей, бо аж 110. Були також родичі деяких дітей. У домівці українських установ лишається чудово прибрано ялинка. Діти жадбно ловили очками її блиск, а з їх уст плили колядки. Усіх дітей наділено підвечірком. Серед милої забави миттю проминув вечір.

Що чувати в світі.

В Румунії влада заборонила переїзд румунської границі всім жидам із Чехословаччини. В своїй столиці, Чернівцях арештували румуни 22-ох жидів у домівці жидівської сіоністичної (національної) організації, де знайдено великий склад... комуністичної бібули. Стверджено, що 10 жидів-сіоністів були рівночасно членами комуністичної партії. І „наші“ жиди не і-какші!

В Совітах у місті Вороніжі розстріляли більшовики 11 людей під замітом „різного саботажу“, у м. Горькому 4-ох людей, а в Новосибірську аж 15-ох під тим самим замітом. Свому послові в Осльє (Норвегії) Якубовичеві веліли більшовики повернутися негайно до Москви. Якубович, прочуваючи, що хочуть його поставити „под стеньку“, відмовився від повороту. Тоді комуністичні звірі заргозили, що розстріляють двох його малолітніх синів. Кінець кінців батьківська любов до синів перемогла. Якубович повернув до Москви, де його негайно розстріляли.

ДО БОРОТЬБИ ЗА КРАШЕ ЗАВТРА УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ.

Оце йде велитенський змаг націй світу за першенство, за своє краще завтра. В такому змагу побідить нація, що зуміє внутрі переродитись і скоїсолідуватись, найкорше визбутись своїх хиб, налогів, крамоли й різних суспільних язв.

І Українська Нація мусить станути до змагу за своє краще завтра, але перероджена, обновлена, без тих хиб, крамол і налогів, що продовж віків винищували її й висисали найкращі соки. Ці налоги — це в першій мірі алкоголізм і нині ще більш поширена язва нікотинізм.

Українській Нації принесе краще завтра згідна спільна праця всіх українців, спільні зусилля всіх культурно-освітніх і економічних установ, ошадність і сталення волі й характеру в першій мірі через повну повздержливість від найбільш шкідливих отрут, що вироджують і продовж віків вироджували нарід, держали його в моральній і матеріяльній руїні й робили залежним рабом!

Нині — інший час! Нині кожний з нас мусить відповідати за поручене діло, мусить стояти на варті сили й здоров'я нації, аберігати своє здоров'я і здоров'я родини, а не витрачувати марно сид, здоров'я й майна на заспокоєння низьких інстинктів п'яничаннн й курення.

Йде лютець — місяць змагання 30-ти націй світу в ширенні тверезості серед свого народу. До цих змагань приступають і українці, щоб виявити перед світом переродження української вдачі, виказати нову українську культуру!

Станьмо ж до цих змагань усі! Зокрема в лютні кипить у кожнм селі й місті по цілому Краю в усіх установах і в кожній хаті — боротьба із найбільш шкідливими суспільними язвами: алкоголізмом і нікотинізмом.

Стоп'ятдесять мільйонів золотих, що їх видаємо річно на алкоголь і тютюну мусять остатись у народі, бо тоді причиняться до піднесення нашої освіти, розбудови рідного шкільництва, промислу й торгівлі, а в парі з тим до загального добробуту. Тільки через тверезість — до освіти! В повній повздержності від алкоголю і тютюну — лежить краще завтра Українській Нації!

Наказ хвилі для нас: Усі до боротьби з отрутами!

Головна Рада Т-ва „ВІДРОДЖЕННЯ“:

Мгр. Микола Ценко

Ярослав Дзіндра

В Совітській Україні — плачевисокі становища в армії. Таким способом провід над цілою армією опинився в Гітлерових руках. Заграничні часописи пишуть, що ця подія стоїть у тісному звязку з недалекою, хто зна, чи й не світовою війною.

Як довго це? В місті Бялій поліція схопила різного бандита Никифора Марушечку, якому грозить шибениця; суд в м. Лодзі засудив на 3 роки тюрми б. бурмістра й директора Коунальної Каси в м. Пабиціах, Яблонського за розтрату державного майна; суд в Грудзьондау засудив на півтора року тюрми б. секретаря суду в Любаві, Бренського за крадіж 3000 зол.; у Вильні арештували урядника Висоцкого, що фальшував листи робітників, а грошки ховав до своєї кишені. Минулого року народилося в Польщі 57.000 нешлюбних дітей.

Хто дасть жертву на ювілейний „Дар Просвіти“, той дасть доказ любови свого народу.

ЧЕРЕЗ ОСВІТУ ДО КРАЩОГО ЗАВТРА

I) НЕДОСТАЧА ЕЛЕМЕНТАРНОЇ ОСВІТИ.

Коли відвідали наші лемківські села, та приглянутися ближче їхньому духово-культурному житті, то можна на цій області стрінути цілий ряд поважних та болючих браків і недомагань. **Першою й найповажнішою та zarazом і найбільше болючою з них є брак, згідно недостача елементарної освіти, або коротко неграмотність.** Це жвавилось в нашого пересічного селянина, елементарний брак знання — читати й писати своєю рідною українською мовою, а то й усякою мовою. Цей брак обіймає в деяких скотлицях навіть до 90—99% населення. Це, — річ ясна, — перепона для уської освіти й знання. І доки ця перепона неусунена, доти шкода навіть і говорити про якусь продуктивну, успішну культурно-освітню працю в дотичних лемківських селах.

Причиною цього крайно шкідливого явища — це **брак у них початкових елементарних шкіл в минулий, що в тих місцевостях дається відчувати і тепер.** Отже селяни не мали там де навчитися читати й писати — так, що хіба тільки в рідких випадках самоукки й емігранти здобували собі це елементарне знання. Де знову давніше існували школи, або де щойно заложено їх в новіших часах, там неграмотність між населенням є вправді менша, однак такі не є в цілості усунена. А це тому, що або не всі селянські діти до тих шкіл ходили, або з цієї причини, що ці школи були, згідно є недбало та недостаточно проваджені. Звідси походить, що пересічно сільська дитина — по закінченні згаданої школи — вмів ледви читати та писати, а по якимсь часі — й це забував.

У наших лемківських селах паує **позашкільна і післяшкільна неграмотність.** Перша обіймає тих, що зівсім до школи не ходили, а друга тих, що сільські школи „покинули“. До чого другого роду, або до т. зв. післяшкільної безграмотності, причиноюється немало її чужинці-вчителі, які ні душі, ні

мови нашої сільської дітвори не знають, ані не розуміють. Вкінці в останніх часах уже не тільки післяшкільну, але такі **шкільну неграмотність** спричинюють також і „тверді“, криничанські букварі та читанки, які елементарне знання рідної мови в нашій дітвори не то, що не розвивають, але його закаламучують та зовсім збивають! Коли ще до цього взяти під увагу, що курсів для неграмотних зовсім у наших селах не уряджується, то не дивниця, що навіть там, де існують школи, елементарна освіта населення не то, що не поступає, але постійно та систематично занепадає. А тимчасом без елементарного початкового книжкового знання, себто без грамоти, годі вже навіть і говорити про якийсь розвиток загально-народної освіти й культури. **Ці всі елементарні культурні недомагання повинні ми старатися усунути в теперішній Ювілейний Рік Товариства „Провіста“ — з нагоди святкування 70-ліття його існування.** Всі неграмотні, згідно малограмотні Українці-Лемки повинні в цей рік навчитися читати та писати.

II) БРАК СЕРЕДНЬОШКІЛЬНОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ.

Ще дошкульніше, як недостача основного елементарного знання, дається по наших лемківських селах відчувати **брак середньошкільної, а ще більше, вищої, академічної освіти.** Це останнє, невідрадіявшиє тісно звязане з попереднім. Де саме нема елементарної, там теж не може бути вищої освіти.

Черговою причиною браку людей з середньо-шкільною та вищою, академічною освітою в наших лемківських селах є **загальне матеріяльне зубожіння нашого селянства в горах.** Вправді, треба признати, що в передвоєнних часах приходили під тим оглядом з поміччю селянам наші гімназійні, українські, шкільні бурси в Сяноці й в Новому Санчі. Вони за зниженою оплатою удержували в себе селянських синів, що то ходили до місцевих державних гімна-

зій. Однак вони могли випродувати тільки дуже незначну кількість української лемківської інтелігенції. Внаслідок цього дуже мало було таких образованих одиниць з поміж самих Лемків, які покінчивши середньо-шкільні, або навіть вищі академічні науки, могли відтак понести луч світла й знання під свої родинні стріхи та ширити її між своїми односельчанами.

До того ще задурманені московською ідеологією „наші“ москвофіли воляли у своїх бурсах, а головню в тій ім. Венедикта Мійського в Новому Санчі, перетяжувати радше заману там частину лемківської молоді наукою російської мови, виціпловати до неї шовіністичного московського духа та розпалювати у ній відразу та ненависть до свого власного народу (так як тепер „апост. адміністрація“), — як виховувати її на справдішніх і позиточних народних працівників! І якже тут дивуватися, що доякі з них (як прим. Николай Дзєбак зі Шкляр, вихованок „русской“ бурси в Новому Санчі, та Іван Крупей з Дальової, вихованок „русской“ бурси в Сяноці), пірнули у новіших часах у „матушку Рассею“, а ті, що осталися тут, помагали після війни ширити московське православня на Лемківщині! Знов же москвофіли-„душпастирі“ воляли радше передержувати, скривати та інформувати у себе російських царських „шпигунів“ (і то аж професорів та російського генерального штабу! — пор. „Наш Прапор“, чч. 124—135 з 1937 р.), як зайняти ширенням елементарної освіти та культури наш народом! А тепер ще обурюються сердеги в неповажнім і безвартісним криницьким своїм „Лемку“ (прим. ч. 47 (181) — 1937 р.), що то — мовляв — Українці (а як жеж?) винні їхнім Талерограм та їхнім прочим воєнним злидням, а не вони самі собі непотрібно цієї каші наварили.

Отже — з малими, незначними виймаками — не було кому на Лемківщині ширити освіту й культуру між народом. Здорової та націо-

вально свідомої лемківської інтелігенції було обмаль... Впрочім і тепер ще є більшість лемківських гірських сіл, які не видали, ані не мають ані одного свогого родимця-інтелігента, що своєю вищою й ліпшою освітою промінював між односельчанами та провадив між ними культурну роботу.

III) ДОВОЄНИЙ СТАН РЕЛІГІО-КАТОЛИЦЬКОГО ТА НАЦІОНАЛЬНО-УКРАЇНСЬКОГО ОСВІДМОВЛЕННЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Москвофільське духовенство на Лемківщині своєю безглуздою проросійською, царсьлавною політикою допровадило тут перед війною до того, що селам, які стояли під їхнім розкладом впливом, недовстало не тільки українського національного освідомлення, але теж і елементарного, релігійного, католицького знання. Внаслідок цього ще й тепер можна між „вихованим“ через те ж духовенство поколінням подібати й начислити масово селян, які не то вже біблію або катехизму, але навіть молитися та перехреститися добре не вміють! Розуміється, що про якусь поважніше, релігійне знання у них — то навіть і бесіди нема. Отже й не дивиня, коли під ідеологічним оглядом втовмачувано їм — не без успіху — насильно Москву й російське царсьлавне православ'я, не вщиплювано їм католицизму й Унії. А що наряд був загально неграмотний, неосвічений і темний, отже тим скорше давався тій авантурничій злочинній і демагогічній агітації „русских“ по тих нещасних парохіях, якими вони управляли, довільно туманити, дурити та руководити...

Натомість інакше уложилися й представлялися відносини там, де працювали гр.-катол. священники-Українці! Там саме враз з українською національною свідомістю — росло теж і релігійне освідомлення та релігійне, католицьке знання. Там вірні ставали з часом не тільки Українцями, але теж і справдішніми та свідомими, а не тільки поверховними, католиками. Це показалося й справдилося найкраще після всесвітньої війни в памятих 1926—1930 р. р. на Лемківщині. Де саме герз довший час душпастирювали гр.-катол. священники-Українці, там вірні оперлися успішно москвосько-схизматичній агітації й навали та ніхто там на російське православ'я не переходив! Де знову „працювали“ греко-кат. священники-москвофіли, там

цілі парохії під впливом тої ж агітації, за коротким почерком пера на деклараціях про зміну віросповідання ставали вже не тільки матеріально, але й формально православними! Так було в Тиліві й Терстяні, так було в Мшані й Смеречні, так було в Святкові Великім і Свіржорні, так було в Камані, Ізбах і Фльоринці, так теж було й по інших збаламучених і підбунтованих москвофілами лемківських селах.

IV) ПІСЛЯВОЄННЕ РЕЛІГІО-НАЦІОНАЛЬНЕ ВІДРОДЖЕННЯ, ВОРОЖА ПРОТИАКЦІЯ.

Після всесвітньої війни й наших визвольних змагань та після zorganizувания нової, повної гр.-кат. Духовної Семінарії в Перемішні, прийшла більша кількість діяльних і свідомих українських гр.-кат. священників на Лемківщину. Вони розпочали тут відразу боротьбу з релігійно-національною темнотою й культурним зацфанням народу, спричиненими і плеканями цілими роками через москвофільських проповідників, та в короткому часі осягнули значні успіхи в своїй праці. Під їхнім благородним впливом Лемківщина ставала щораз більше й католицькою й українською, затрачуючи заразом свою штучну, насильно прищиплену, москвосько — схизматичну закраску.

І так, коли йде про працю на релігійній області, то разураз відбуваються тут тоді місії, часті архипастирські поїздки й посіщення, повстають по парохіях церковні брацтва й товариства, появляється католицька книжка й преса, а вслід за ними — при ревній священничій праці душпарів-Українців — починає щораз виразніше заглядати під лемківську стріху католицька релігійна свідомість та справжня християńska побожність. Коли ж знов йде про працю на національному полі, то множаться тут читальні „Просвіти“, повстають українські кооперати-

ви, закладаються кружки „Рідної Школи“, уряджуються Дитячі Сади, розходяться своя українська преса, — словом, шириться тут українська національна освіта й культура.

Одначе рівночасно на релігійно-національне католицько-українське життя на Лемківщині падають нові удари. Вони лишають тут по собі нові болячки, викликають нові, ятрючі рани на пробужденому й зростаючому релігійно — національному духовому організмі Лемківщини. А саме до очайдуної боротьби з католицизмом й українством зривається тут піддержуваний гниучий, москвофільський труп. А добирає він собі тут до помочи коаліцію, зложеною з таких вірних, невідступних союзників, речників безкультурної темноти й зацфанности, як: російське православ'я, московський комунізм, а вікціи таку протиукраїнську кузину, як москвоська, дошьянсько — живецька партійна експозитуря. І так:

1) Перший союзник, себто російське православ'я, засаджене й поширене тут москвофілами, мало на цілі: а) знищити католицьку думку й католицьку релігійну свідомість між народом; б) викликати зоологічну ненависть до українства; в) вщипити народові релігійний і національний культ Москви; г) поширити між ним чужо йому москвоську джекультуру, себто москвоську безкультурність і темноту.

2) Другий союзник, себто московський комунізм, якого захистами й вилігарнями стали тут москвофільські читальні ім. Михайла Качковського, має за своє задання викорідити вже цілком усяку віру в народі, відірвати його зв'язки від католицької Церкви й українства, а за те розбудити в нім уподобання й привязання до безбожницького й комуністичного суспільного „устрою“ в більшевицькій Москві. Цьому союзникові просвічує тут спілка всім москалям і москвофілам ідея: „єдінство рускаво народа“, яке належить після нього реалізувати шляхом і при помочи комунізму!.. І треба признати, що „наші“ кацапчуки приліпають до тої „ідеї“ так, як голодні мухи до свіжого меду..

3) Вікціи третій і найднюглядніший союзник струпилого кацапства на Лемківщині енергійно забрався до того, щоб так морально, як і матеріально знищити й зруйнувати наших найактивніших священників — Українців, особливо

ВАШ БРАТ,
який ходить по школи,
потребує постійної помочи
у вихованні!

„ДЗВІНОЧОК“

дасть йому цю поміч.

Передплачуйте „ДЗВІНОЧОК“

Львів, ул. Косцюшка 1 а.

Річна передплата 2 зл.

тих, що походять з Лемківщини. Ціль тої злочинної роботи ясна: Позбавити Лемківщину найвидатніших церковно-народних працівників, щоб тим легше та скорше поширилася тут безпросвітна московська темрява, звана „руською культурою“, а з нею російська комунa й російське православ'я. А тимчасом ріжні патентовані 100%ітові „католики“, яким на католицизмі залежить стільки, що собачі на п'яті везі, держаться цупко написаного їм щедро жолоба та годуються повним ротом з подаваної їм солодкої сочевичі, аж доки їхні хлібодавці не конують та не викинуть їх за поріг! Подібно, як всеросійський батюшка Сталін копає майже що днини своїх бувчих численних, упідлених й мерзких, прислужників і ступайків, коли вже вони йому непотрібні...

Реасумуючи наші дотеперіші виводи й спостереження на поставлену в заголовку kwestію, можна загально устійнити такі болячки в області релігійно-, та культурно-освітнього життя на Лемківщині, а саме:

1) Неграмотність; 2) Брак своєї власної інтелігенції; 3) Російське православ'я; 4) Безбожництво й московський комунізм; 5) Дошлянську партійну московфільську експозитуру.

Ці всі болячки треба лічити та поступовно, а систематично й радикально усувати такими середниками:

Першу через ширення всіми можливими й догідними методами елементарної початкової освіти між народом. Тут належать: Курси для неграмотних, читальні, Т-ва „Просвіта“, Кружки „Рідної Школи“, приватне навчання і т. д.

Другу через припинання спосібної лемківської, так мужеської, як і жіночої молоді — за зниженою оплатою до Українських виховних заведень, та послання її до середніх і високих шкіл.

Третю й четверту через ширення ідей Католицької Акції й католицької релігійної та української національної свідомості між народом.

П'яту через видатну реальну поміч нашим українським священикам та через рішуче, однодушне й солідарне домагання здерти й вилічнення ропючого й ятриючого московського ступа з живого організму нашої української греко-католицької Церкви на Лемківщині. Ярослав Наріжний.

Велике безголова.

Вічно напружені відносини в совітській Україні останніми часами в своїй гостроті досягли мабуть уже вершка. Масові політичні процеси, постійні „чистки“ (викидування з урядів і партії), засилання на Соловки та розстріли українських самостійників не тільки що не приносять успокоєння, але навпаки, загальну ненависть до Москви, як до найдника, розпалують до білого. Навіть найбільш віддані собі українським комуністам Москва перестає вже вірити. Свідчить про те факт, що цілий ряд тих комуністів запропорили москалі до тюрми під замітом української самостійницької роботи. Щобільше, навіть найвищих достойників т. зв. української совітської республіки не пощадила завізана мітла московської жандармерії, званої колись „чрезвычайкою“, а тепер „ГПУ“ (Государственное Политическое Учреждение). В серпні минулого року застріляв завдяки московській нагінци Паінас Любченко, найвищий достойник в совітській Україні, бо голова її уряду (щось ніби президент міністрів). А треба додати, що після самогубства Скрипника в 1933 році отой „лаход“ Любченко був найвірнішим московським наймитом, був топорницем у московській скорії, що ввесь рубала будькі прояви українського національного життя. Та не міг і він опертися стійкі національного руху цілої України, мусів покортитися тій невмірцувій українській народній силі, а тим самим наразитися Москві й внаслідках пальнути собі в лоб. На місце Любченка підшукали москалі якогось Бондаренка, змосковщеного українського комуніста, що до того часу вистрілював грузинських патріотів, які боролися з неволю Москви. І не минуло три місяці, як москалі зняли зі становища Бондаренка, арештували та під кінець життя миш року — розстріляли. Від того часу уряд т. зв. совітської української республіки ще й по нинішню днину не має свого голови, або по просту, панує в ньому — безголова.

За причиною отого безголова не треба далеко шукати. Прямо го ді москвлям знайти в цілій Україні чоловіка з назвищем, закінченням на „енко“, тобто українця, якому могли б довірити відповідальне (нехай і провізоричне), але всезактні становище голови уряду. —

Добре, — запитаєш Читачу, — а не можуть пак москалі висунути на це становище якого кацапа? В тім то й ціла завикова. Москалі, запанувавши над нашою Україною, по всім світі горлали, що Україна в них — це „самостійня, суверенна держава“. (Повтаряють і в нас цю огидливу брехню всякі москов-большевицькі прихвостні та агенти!). Отже не на руку був би кацап на становищі голови „українського“ уряду, бо з одного боку Москва не мала б уже відваги плести небилиці про ніби - самостійність України, а з другого боку — кацап на цьому становищі був би занадто видною занозою того яра, яке москалі заложили Україні, й цей факт ще побільшив би загальне розоряння. Тимто навіть такий хитрун як Сталін не міг досі нічого придумати, не міг досі рішитися на якесь посуєння в цім зачарованім колесі й безголова „українського“ совітського уряду триває далі.

А вслід за тим кожної днини приносять часописи щораз то нові вісті про щораз то нові арештування, засилання на Соловецькі острови, розстріли. Горить, палає боротьба України з Московщиною. І кожного ранку почерез густо розставлені московські стійки над Збручем полями, гаями, лісами шумлять нам оце вже двадцять літ відгомони тієї тяжкої, бо нерівної боротьби та голосять відвічну правду: не гине народ, що борється з неволю та насильством, ніколи не згине! Гине тільки той народ, що його неволю зробила нікчемним, підлим, що відібрала йому віру в потребу боротьби й в остаточну побіду Пради! Обильно проливана кров українських борців каже твердити, що недалекий той день коли скінчаться муки України, скінчаться той цілий ніби-уряд з його безголовам, а натомість справжнє безголова стріне Московщину.

I. Ш.

І З НАЙДАЛЬШОЇ ЧУЖИНИ

можете полагодити всякі
фінансові справи в

Земельнім Банку Гіпотечнім

У ЛЬВОВІ, вул. Словацького 14.

Лемківщина в народніх переказах.

На тім замку дивний обряд. Лем сонце з за гори вийде, там дзвоном дзвонять. У полуденок так само. А наляже сонце на ліс зас (знову) дзвони. І так день денський. Док стояли мури. — Так дідо переповідували, а ми вовну прями; бо вечір довжився. Потім все заснітилося. Гнеска лем купа каменя й недогарки брилки, звуляжи. І рів заораний. Та земля на міжмуринні осілася вдлі. Та де там осілася. Раз оповідав якийсь подорожний, што в ночі привели до замку, привязану до коня ременями княжну з долів та й вона прокляла рабів за її великий жаль за своїми рідними містами й князем своїм мужем. Лем посередині дійок остався під ногами замкового пана, коли йшов з дикими намірами до полоненої княжни.

І wraz земля загорнула решту його великих скринь зо золотом і срібними посудами. На загляді й пропашу юридивого німака божка. — Бо гак, німець з роду, не хотів у своїй вітчизні з лядом жити, а прийшов аж углиб гір легким робом скрині ладити золота. Так його аж княгиня з Поділля покарала, що слід затраסה по такому побуті. — Ріжне пледоса з тими западеними богатствами. Раз аже найшли там люди з лопатами й розкопки вели; дарма, нічого не вгляділи. А — старий тоді вже газда Войнар, що-то його будинки долганють під захід до дебриних закруків Високової води, — часто любив хвалитися, що його прадід браму до підземних склепів докопався; але заря від брил золота так ударила на його зір, що навсе ослінув і не любив ніколи своїм подвигом величати свій рід. А потім скоро він помер і сліди до брами вода зализала й землею нанесла. — Стораз гірші часи, як за панщини. Ані хліба, ані волі, лем, як довгий день вознесінський, тягнули люди на панових ланах ярмо за жменю зерна й день свободи на своїх зарубниках. Хто жив, мусів іти на панське, щоб панові не перезаріло, або дощик не перекрапав стебло — а газдове могло на пеньку заснітися. — Ага! Бо пан викроїв біля свого житла найширшу пасмугу ровені, під заслоною гіркі з лісом, на зеренце як павине око, а хлоп під поміркі тягав соху, на узбіччях виюрював свою доло, чорну як його буденне панцизання рано й вечір... Пок не ввіралося й таким... Що? Душа? Чия, хлопа? Як ніхто в ній зерна не засів-ва божеського! Хіба мати, яка з дитиною при грудях, стояла при косі свого батька, могла розвинути на ціле небо очі свого сина...? Де ж воно можливе. Ще б що... Не такої сил... Не теперішні то часи, лем давнина, далека незбагнута. Герці виводили в нашій землі — хто лем не хотів. Им вільниці, а нам зрадиня лукава, очі вирячивши на сесу гораву полосу, косматими руками віддалася в кожне зеренце, щоб цвіту не прозябало... А догадувався дахто на своїй заоранні зданшого хліба, або приховку, одлетали такого придумками й собі загортали вибране, надобавок кошелину з рамен чорними пазорями здрапували... Роб як сомарь, схарціши на бодачок, лем не підноси пастука вгору, бо з хиж тебе прожене руда німота. А Панбіг з неба на шитко тото ся пригладяв, дав людям розум і волю чинити... Га? Ніг — повідав дідо —

Чи шпіртаю — чи смерть?

права на них не було, глядати б його в лісі, бо там безпечно, там лісове дебряне право. — Зашинешся в гущу, плетену чатиною — вовк тебе не достереже. Ага! Нераз таке право пригодилося, як напасть не вступалася зо села й в очі влявалася. Не родилося для хлопа доброзичливе серце. Панщина знищила доценту село та обездолила його люд... — Шукай долі в чистім полі — насмішкுவався безсилийнй закріпашений наймит. Не без відгомону... Бо тому не даю віри, що замок у лісі заклала княгиня; певно прийшли сильніші й поклали кінець сваволі рознузданого пана на Мимоні - замку. Рівно з горбом стерли зо землі панське кобл... За плач і слюзи катувань матерей. — Ага! Бог бачив з неба свій допуст. А що часом блідий вогник там у ночі запалюється — хто його збагне, яка мара...? Можє покутуюча душа не находить прощення — най го Бог своїм судом судить, не ми грішні люди. Можє зрадник виправдання шукає на руїнах, або збийницька кров раз у році оживає, змивати тятно невільничого пута благовіщенськьо річкою своіжою завітчанюю лози... Я того не вгадаю. Не всім дано вглянути в Божі промислення. — Маеш свою пайочку, пильнуй її як свого ока, а буде твій вгляд, щоб бідної витки даром не виторочити з пасемця, тканого в загощи, вертаня, рілі, як у заповіді — не бажай, чужого, але ніколи не даруй свого! — Як хочеш хлібом себе кормити своїм, а не наемським... — Таке старі люди переповідували, відказуючи нам до дальшого урудвання свое, кривавим потом збережене, майно. Іншого більше не знаю, бо й і то в памяті затерлося в щоденській крутаніні. Звичні на газдівці серед наглистої роботи. Таке воно в тих наших горах. Ага! Бог з вами.

* * *

Коли ж глянути з Боцанських горбовин з півдня, бачимо велику кітловину окрилену доокола копичастими гірками, що вказує на те, на де колись або русло Вислока розливалось у стіп цих горбовин у велике озеро, або річка, що пліне через містечко Заршин наводнювала цілий простір від Довгого, Порубів, Бзянки по Покуття й Боцанський Грабнін.

(Далі буде).

ЛОДИНА К. СЯНОКА.

Дня 25. І. ц. р. відбулися в Лодині вибори на солтиса. Затверджено вибір на солтиса Івана Фика, українця та солтисом вибрано Йосифа Михайльського, поляка. Може тепер буде вже належний лад у селі.

БУРЯ НАД ЛЕМКІВЩИНОЮ.

При кінці січня перейшла над Лемківщиною страшна буря, яка знищила ряд домів, зривала дахи, вирвала дерева з корінням. Між цим багато людей понесло тяжчі та менші рани. Загально буря спричинила багато шкоди. З цієї причини відносна влада повинна признати підмогу більше пошкодованим. Зокрема волості уряди повинні виготовити спосіб усіх шкід і предложити це вищим урядам.

ЯЗВА ПИЯНСТВА ШИРИТЬСЯ!

Пошесть пиячення є страшною й загрозливою, так моральною, як і фізичною недугою народу. З нею повинні боротися всі здорові елементи суспільності, а головню її церковні провідники, що держать керму душ у своїх руках. Позбавлена мудрої, справної й дбайливої керми Лемківщина, мусить таки сама змагатися з посягаючим на її життя та здоровля ворогом шпиритай. Ця боротьба є konieczна та не обхідна!.. І мусить між іншими звестися й село Суровиця, сяничького повіту.

На само Різдво, ц. р., як оповідають люди, пішов туд один поворотник з Америки (імя й назвище пропускаємо) — до місцевої крамнички біля церкви попити собі шпиритай. Жінка на пиячення в дома не дозволила. Тут у крамничці збиралося більше його товаришів сьпільної чарки... й його, Пісяя товстої й „смачної“ лабаци повернувш загданий господар до дому й став побивати жінку. На голосний крик і вереск жінки прибігли тут сейчас таки його товариші від шпиритай. Одні станули в обороні жінки, другі в обороні мужа, а треті спиті й майже безпритомні, не знаючи, чию сторону взяти, кинулися в безладну метушню взаємної, запеклої торганини. Повстала биягтка всіх проти всіх, яка з сьпільної хати перенеслася скоро на подвір'я. Прался всі — й то так „порядно“, що сині й повітря осталися скроплені кровю.

Так відсвяткували суровицькі пияки один з найбільших празників у році. Чи були між ними теж і ті, що місцевою священниковою викрали дві гуски на саме Різдво, не знаємо?..

Такі страшні рини діються на Лемківщині. Та „гаспадінове“ — замість написати якесь послання до народу на Свята, щоб його остерегти перед пияченням, — волять радше здержувати платні священникам (ось прим, останнім разом том з Мисевої!) А тимчасом люди згіршені таким станом, затавляються шпиритасю, б'ються й рижуться до крові!..

Юрко зпід Максимової скали.

ВОРОБЛИК КОРОЛІВСЬКИЙ

В дні 19. І. ц. р. Кружок „Сільського Господаря“ перевів Загальні Збори своїх членів.

З оголошеного звіту довідуємося, що члени перенесли в 1937 р. 800 книжок і около 1500 часописів, як рівнож те, що Кружок досі не заложив шкільки овочевих дерев, мимо того, що на це був вьраваний план і місце.

Заравом Заг. Збори винесли рішення виддати керму в руки більш надійної Ради, як минулорічна. Вибрано Михайла Туляка як голову, Антона Сенчака як секретаря, Олександра Копчака як скарбника й Степана Копчака (другого) як бібліотекаря.

Аматорський Гурток Молоді влаштував театр, виставу „Чумаки“, яка перейшла з повним моральним і матеріальним успіхом.

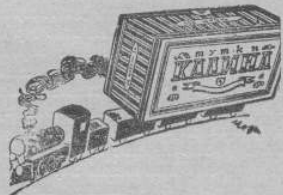
Українське спорт. рух. Т-во „Луг“ перевело в дні 23. січня теж свої Загальні Збори. Нововибрана Старшина складається зі слідующих осіб: голова Петро Каршневич, заст. Іван Війтик, секрет. Степан Вархольяк, скарбник Семон Фрончек.

ПОКЛІН ГЕРОЯМ ЗПІД КРУТ

День 29. січня був у Кракові святочним днем. Все українське населення Кракова перевело цей день у пості й святочному настрої та гідно шанувало пам'ять Крутянських Героїв. І старше гомалинство й молодь — ремісники чи робітники — покинули свої буденні заняття, щоб разом зі студентами виддати поклін незабутиї пам'яті Полягліх.

Рано відправив ю др. Хрущ в асисті двох діячівв соборну Службу

Божу, якої вислухали численно зібрані парохіяни. Опісля в год. 12-й відбулися в салі „Просвіти“ святонні сходни всего українського студентства. Поприходили мовчки, без гамору, без слова майже. Узавно й задумчиво гляділи молоді очі на золотий приуб, осянений пурпуровими блисками горіючого перед ним жертівника; почесна сторожка з двох козаків корпорантів з гордістю виконувало свій обовязок. До зібраних промовив голова У. С. Г., який закавши коротко на значіння й

іайбільше поширення свідчить про високу якість

паперців і туюк

„КАЛИНА“

з української кооперативної фабрики „Будучість“ в Тернополі

(їль свята, вівзав присутніх до вохвилинної годчанки.

Вечором в год. 6.30 панахидка за полягліх Героїв. На панахиді співав студентський хор, церква повна людей. Дивно якось миготіли оскові свічки й таємничо-либоко западали в душу сумні мельодійні „они стрілецької „Вічна пам'ять“.

По панахиді відбувся останній акт торжества — академія. Вона почалася промовою студ. Лапчиака, У. С. Г. Опісля мішаний хор відспівав під диригентурою студ. Федіака пісню „В боротьбі за Вітчизну“. Зідтак студ. Вережак задеклямував уривок з перекладеного на українську мову „Маратону“. Чому не перемогли крутянці й чому їх лише 300 стануло до бою, вияснив у сво му рефераті п. Пархуць. Пісню „Гей на бій“ склавив мужеський хор програму, після чого відспівано національний гимн. В повасі й задумі розовходилися всі домія, зашлилися лише члени корпораци „Сян“ і Виділу У. С. Г., які виконували почесну сторожку при жертівнику аж до 12-ої годични вночі.

НЕМА ПРАЦІ НА РІДНІЙ ЗЕМЛІ.

Загально відоме є безвихідне положення нашого українського села на Лемківщині. мешканець того села з примусу вдоволюється війсьним пенсіоном і „комперою“ він живе в темноті та наче раб диває без гомону ярмо голоду й біди. Голодують діти, а старші навіть до церкви не мають у що тепло вдягнути.

Не краще живється селянам села Ріпника, коло Коросна. Іх каміниста, гірська нивка дуже скупа, не оплачує навіть самої праці. Перед війною деякі тамошні вбогі, але відважніші парубки їхали до Америки й там заробляли собі на хліб і рідні на прожиток; дехто з них вертався до рідного села, загосподаровався, будував хату та якось пер біду вперед себе. Сьогодні шкода про Америку згадувати; еміграція припинена, хоч не хоч мусиш сидіти дома та бідувати разом з усіми.

Аж ось над Ріпником засяєла зоря надії деякого заробітку: Пани їздять по полях, радять, поміри роблять, пишуть, рисують — певно будуть копати в землі за якими скарбами. Ріпні сплетні кружляють по селі; говорять люди про якусь розбудову промислової округи. Негершляче люди в селі ждуть на вислід бадань, аж нараз починають здійснюватися їх надії. На території села Ріпника відкрили поклади залізної руди. Почалися вступні праці, між селянами почувся лекший віддих, буде заробіток. Судило села зачали ріпничанам уже позавидувати. Але Ріпник не від сьогодні має „добрих опікунів“, різних Барнів, Возняків і Гнатшаків, тому радісно кричить наша горю. Наші провідники бють чоловобитно перед усіми. Ми не ті, що то на сході, де до фабрик спроваджуються чужинців. Де ж би наші опікуни дозволили на таке?

Одне дійсність є дійсність. Доки не було ще доказів щодо одержки залізної руди, — пробні, вступні верчення виконували місцеві селяни. Коли врешті показалося, що праця потріває довше, наші робітники селяни почали дівувати „чотиринадцяти“ (випадження праці на 14 днів). Воно довго виглядало на перший погляд, цей же тепер, як є руда, не переруть праці. Так, — праці не припини, але до копальні почали припиняти робітників, хоч так бадьоро вірили в „плечі Барнів і Гнатшаків“ — тепер побачили наглядно, що така сама доля спірувала їх, яка стрічає всіх українців — ані не менша, ні не більша. В них пробудилося почуття єдності, що хочуть

усіх членів одної нації. — Якщо нас однаково трактують — говорять ріпничани — то ми без сумніву такі самі, як усі українці.

Аж хочеться крикнути: Браття з Ріпника! Само життя це доказ нерозривної єдності Лемківщини з цілим Українським Народом! У цьому тільки біда, що не всі ще на Лемківщині хочуть піти стільким народним шляхом, треба аж чужих, щоб незрячому відчинити очі на велику правду.

Та, як би воно не було, кожний має право домагатися, щоб усі користі з землі черпали ті, що на цій землі від війв працюють та які свої сили цій землі віддали, в першу чергу мають перше право до праці й заробітку. А за свої права треба все добиватися zorganizовано, культурним способом.

МАНДРУСО ПО РІДНІХ СЕЛАХ.

Чотири кілометри від новосельської церкви, в сторону Нового Санча, на право від відомого вже нам шляху за горою з лісом Кичерою розгосподарилося, над річкою званою „Потоком“ сорокхатне лемківське село Котів. Окружене воно до всіх сторін пащами гір та верхів і так: із заходу згаданого вже Кичерою, з півночі Магуричем, со сходу Дівом, а півдня Бузватим, через це окружені виглядає немов би водо оточено у якомусь великому кітлі. Звідсь мабуть, походить і його назва Котів (Котлів). Зі згадок Котова маємо, під рукою, згадку, що він у 1602 р. був власністю дідина, на Вельполю, Яна Браньцького. Про самі початки Котова не можна нічого, точного на місці, передати.

Релігійні потреби позагоджують котівяни у 2 кілометрі (до церкви) віддалені Лабській, куди вони є приважені.

Школи в Котові також не було. Щойно в 1925 р. заходами котівянина Єлмеса Висоцького (його син Адам став першим передплатником „Нашо Лемка“) та вчителя, українця, Глиницького — побудували собі котівяни свою власну школу.

Була в Котові осмислена машина українська кооперативна „Вір“ та іо кількох літах існувала, з припинення малих торгів, а малі торги з не знання великої кооперативної ідеї швидко то більше впадала аж всякій її розв'язати. Тепер існує в Котові читальня Качковського, але тільки на папері, про її діяльність, поміщо, не пишемо. У Котові, під теперішню пору змагається з буденним життям 370 лемків, — а в 1877 р. в Котові було 255 душ.

Назвиська нинішніх котівянів є:

Пеляк (9 господарів), Вислоцький, Мурза, Гамбаль, Кидонь, Полжяк, Талпаш Федорчак, Бабей, Горнік, Масьнюх, Сметана, Льорчак, Дутка, Сова, Ференчак, Дзюба та Борис. Це самі лемки гр. католики. Інших народностей у селі немає. Та тому, що це багато котівянів байдуже відносяться до освітньо-суспільного змагання, всім це дуже далеко до належного життя. А належало усім котівянам — малим і великим, молодим і старшим поощиряти свої хати, свої серця й душі народити правдивому світу, бо тільки в ній є дійсна запорка нашого добробуту та належного життя.

Вримо, що цілий Котів просвітється, а проснувшись збере всі свої струмочки в бистрий потічок і не дасть застрахати себе ніяким страхам з Магуричем, тільки пробє собі, попри свою рідну Кичеру, належне русло на ясний світ.

н.ка (Далі буде).

НОВІ КНИЖКИ.

Антін Кругельський: Тяглиця схизма на Лемківщині, її історія й теперішній стан, ст. 1—78, ціна 1 зл. Замовляти в Адам „Н. Л.“

О. М. Фідрович, ЧСВВ: Безсмертна династія Риму, популярна розвідка про Христових Наслідників. Перемиськ 1938. Видавництво „Криш“, стор. 64. багато ілюстрацій, ціна 25 грошів. Без цієї вартісної книжечки годі увияти собі правдивого християнина. Зокрема на Лемківщині сповіжить во на дуже велику працю для освітлення наших випавших братів. Тому кожний Душастир повинен не тільки мати цю книжечку в своїй бібліотеці, але закупити відповідною кількістю і поширити її між народом. Таких книжечок треба нам неабияк більше, чє й тому, щоб протиставитись різним течіям і поширванню неправдивих, злобних вісток про Вічне Місто.

Як поправити нашу господарку.

Наші старі газди дуже часто оповідають про давні, кращі часи. І звичайно, коли мова йде про господарські справи, то можна почути таке:

— „Давно земля не хотіла родити так, як тепер; свого збожжя коби вистаріло до нового року; нераз господиня йшла з горцем до багатшої сусідки позичити яку кварту бараболі на... Святий Венір, бо своєї вже не стало, Тепер Богу дяувати, земля краще родить але знову трудно прожити, бо її мало; з колишніх нив, лише вузькі загінці лишилися...“

Коли почуємо таке, то відрезу стає нам ясно, що причиною колишніх злих урожаїв була низька рілнична культура, або невідповідна управа ріл. Зорав тоді господар ниву деревляним плугом, заволочив дорозовіною бороною — от і все. Тепер трохи інакше: вже кожний газда має залізний плуг, бороно, а дехто вже й вал має. — Пдьявлася в нас трохи рілнична культура, стали люди краще управляти й врожаї покращали. Та тут лихо в тому, що вправді у нас рілнична культура піднеслася, а знову не розвивається даліше. Світ не спить, лише посувається швидко й невпинно вперед. Людство добивається щораз кращих успіхів у кожній ділянці, а тим самим і в ділянці рілнично-господарській. Коли ми порівнаємо тепер господарства прим. у Німеччині, або Данії з нашими, це просто моторошно стає, що ми так далеко лишилися позаду. Там з 1 морга землі, три рази стільки збирають, що в нас, хоч земля там ані трохи не краща.

— Чому?

— Бо там господар вміво управляє свою ріл, слухає порад агрономів, читає господарські книжки й часописи та пильно слідує за досягненнями хлібробської науки. Знов же розумний і працюватий господар старіється, щоб якнайбільше користі витягнути з землі. Ми теж, коли хочемо досягнути більшої користі зі своїх нивок, то мусимо їх краще управляти. Але, щоб можна було рілю добре управляти, то треба крім відповідного знання ще й відповідних рілничних знарядь, як ось: культиватор, сівалка, трєр, тощо. Правда, оден не всієї цього набути, а навіть було б недоцільним уживати дорого знаряддя для одного господаря. Але від чого „Сільський Господар“ чи кооператива? — Треба спільними силами до-

биватися до чогось кращого! Спільцтво (кооперація), спільне знаряддя (рілничне, спільна праця й консолідація, можуть багато добра й користі принести для нашого села.

Знову для цілком малоземельних одиниць найкращим знарядям до управи землі — це рискаве. Вони конечно повинні вести городничу господарку, а тоді й з малого клатиска поля можуть легко прожити.

— Чи знаєте, що з $\frac{1}{2}$ морга городу може легко прожити й вдержатися 6 осіб? — Знаємо господаря, що має не більше лише $\frac{1}{2}$ морга городу, та він краще живе зі своєю ріднею, як не один 10-морговий господар. — З цього бачимо, що городничтво, а також садівничтво, можуть дати дуже гарні доходи.

А виноград? Та ж на полудневих схлонах наших гір можуть бути прекрасні винниці! А треба знати, що морг винограду може дати 3—6 тисяч зал. доходу річно. Вже в декотрих селах і на Лемківщині деякі розумніші господарі засадили на разі невелику кількість винограду та він зовсім добре вдається, тож варто його поширити; треба тільки добратися відповісти сорти.

Також живий інвентар є посажним джерелом доходу, але його треба дбайливо пильнувати та приманити до величини господарства. Щоб добре вдержати одну корову то треба мати 2 морги поля, тому для бідного краще вилатитися держати козу. Добра коза дасть 500—700 літрів молока річно й для бідного господаря це дуже платне звіря — Знову ті господарі, що мають 2—4 морги поля, не повинні держати коня. Держати коня на двох трьох моргах — це величезний прогір! Таку господарку добре м'ж на обробити самими коровами. Корови це ні трохи не пошкодять, навпаки — кількогодина праця денно, навіть корисно впливає на організм корови.

Більші господарства, головню подальше від міста, повинні на місці рілних поля-неужитків закладати сіножаті, та вести на широкую скалю молочну господарку.

Підлякний дохід для кожного господаря може принести годівля шовкопрядки, треба тільки засадити морву, а вона в нас скрізь буде роснути. — З пашничтва теж можна мати незлий дохід, також багато ще є можливостей для наших господарів і хто — як то кажуть — має голову на карку, —

той зможе піднести свою господарку й створити собі матеріальний добробут і не буде керогати свого віку в нужді.

М Н.

Редакція „Нашого Лемка“ мистіла й буде постійно поміщувати рілні господарські статті. Якщо дехто з наших Читачів зацікавився якоюсь окремою ділянкою господарства, хай напише до нашої Редакції; ми йому дуже радо уділимо всяких точних порад і вказівок, прим'ром: як годувати шовкопрядку, звести рілний ставок, зробити собі парники, збирати лічнік зела, годувати крилків, заводити шкілки овочевих дерев і т. д.

Впр. о. І. Тилівський: 8. лютого ц. р. зіслали ми річку 1937 поручено. Остається з християнських привітом.

Вл. Тимко Висоцький: має заплаче, від свого брата Адама по кінець червня 1938 р. Ширі поздоровлення з Львова.

Вл. Атаназ Добрянський з Бензю: грошей ми не одержали, припідлі відтинки з почт. будемо рекламувати.

Вл. А. Андрійчин в Устю Р.: має від одного громадянина зі Львова заплачено по кінець 1938 р. Гаразд.

Вл. Антін Хомик Воля: рекламуване число й книжку вислано 3. II. ц. р. Реклямацію не треба оплачувати. Прикладіть нам у Ваших сторонах багато предплатників. Привіт!

Вл. Олександр Кіляр: Любий Друже! За гарного листа щиро Вам дякуємо „Дзвіночок“ Михасевичів, але до Володара ні, тому, що за решту вишлося Нам чергові наші книжки. Розуміється, що передатка Вашого Швагра Прокошка й Вша заплачена по кінець 1938 р. Гаразд Вам з Ріднею божжею.

Вл. Гриць Гаушка з Чорнобр.: має заплачено з Америки від В. Прокошка по кінець 1938 р. Ширю здоровію.

Вл. Степан Гацко з Ле: картку одержали, друге чишло дайте знайти, хай читають. Привіт.

Вл. Ст. Варюляк: щиро дякуємо припідліть нам список блідих дітей з Воробліка та сусідніх сіл, що хотіли би читати „Нашого Приятеля“. Гаразд.

Вл. Н. Н. Тихани: 3 прим. „До сонця“ вислано з книгарні. Чекаємо на вістки. Привіт.

Хв. Читайльня „Провітні“ в Г.: Дар „Рідній Школі“ 3 зал. (гроші передано 8. II) Щиро дякуємо.

Вл. Гауса Тулякіна: щиро дякуємо з гарненького листа. Привіт усім.

—0—

Передплатники в Америці й Канаді

присилайте передплату на адресу „Наш Лемко“, Львів, ул. Новий Швіт, 22.

Знання — найбільший скарб.

ЯКА КОРИСТЬ З ЧИТАННЯ ДОБРИХ КНИЖОК І ЧАСОПИСІВ?

Що розуміємо під добрими книжками й часописами?

Коли йде про читання книжок й часописів, то — річ природна — може тут бути бесіда лише про добрі й пожиточні книжки й часописи. Щоб знову якусь книжку й часопис назвати добрими, то вони мусять відповідати таким чотирьом умовам, а саме:

Вони мусять бути згідні з засадами християнсько-католицької релігії. Розуміється тоді, коли посередньо, чи безпосередньо доторкують релігійно-моральних справ, або взагалі трактують про такі прилюдно-суспільні kwestії, які мають якенсуб відношення до християнсько-католицької релігії й моральності. Тому, якщо якась книжка, чи часопис містили б у собі зміст, чи навіть саму тільки скриту тенденцію, котрі були б противні католицькій вірі, релігії, та християнській моральності, тоді належало б вони до злих книжок і часописів. Тоді їх як такі, себто як шкідливі для релігійної віри й моральності, не можна б уже поручати християнським читачам.

Мусять беззастережно стояти на здоровім, природнім, національнім становищі. То значить: Коли ті книжки й часописи призначені для українських читачів, тоді вони повинні трактувати всі справи зі становища національних, культурно-освітніх й економічних інтересів, та життєвих потреб і стремлень українського народу. В противному разі, якщо ті книжки та часописи, хоч писані українською мовою, містили б у собі шонебудь, що понижало б гідність та противилося б слушним интересам українського народу, тоді вони були б злі й шкідливі, та не можна б уже їх поручати та захвалювати українським читачам.

Мусять бути фахово, річево й об'єктивно писані, зглядно редактовані. Значить: Автори, дописувачі, та редактори мусять наперед самі бути добре обзнакомлені з цією справою, про котру в книжці та в часописі беруться писати. В противному случаї слухачі з блудного, невірного писання не тільки, що нічого не скористають, але могли б ще понести моральну та матеріальну шкоду. З цієї причини цього роду книжки й часописи рівнож

не заслуговують на попертя й поручення.

Стиль книжки й часописів повинен бути ясний, прозорий і зрозумілий. Він мусять бути стисло приминені до умового уровня й ообразування читачів, для котрих загадані книжки, зглядно часописи призначені. Бо й найкраща навіть щодо напрямку й добору змісту книжка та часопис не принесуть читачам ніякої користі, якщо вони будуть написані в незрозумілій для них формі, та тяжким стилем. Для простолодді форма книжки та часопису повинна бути легка, а стиль ясний і популярний.

Питання тепер насувається, яку користь приносить читачам читання добрих книжок і часописів? Перша користь, що її добра книжка й преса дає своїм солідним читачам, така:

Поглиблення та поширення освіти й знання.

Засіб освіти й знання набутий в народній, середній, або навіть вищій школі, до практичного життя ще далеко не вистарчає. Школа дає людині ледви короткий начерк того, що її — відповідно до її фаху й становища — є в житті потрібне. Решту мусять собі кожний придбати й доробити самі, а це через дальшу працю над самим собою. У тій якраз праці допомагає нам добра книжка та часопис. В якому напрямі?

В напрямі поглиблення й поширення освіти, набутої в школі. Взьмім — наприклад — елементарну освіту, що її дає вселюдна, народня школа на селі. Коли саме — після її закінчення — сільський хлопець або дівчина звкінуть цілковито книжки, тоді вони по якімсь часі призабудуть читати, писати й рахувати. Коли ж вони після цього

„Р і й“

Львів, Руська 20.

купує віск і мід гриби.

Виробляє вошину.

Продає приладдя пасічнице і садівниче, насіння медодоїв. —

НЕ ГОСПОДАРТЕ ОДИНЦЕМ!

Молочну господарку ведіть тільки об'єднані в Районові Молочарні під проводом і і по вказівкам

„НАСЛОСОЮЗУ“

як уже перестануть ходити до сільської школи, не розстануться з книжкою, а до того ще читати будуть часописи, то не тільки, що наберуть біглости в читанні й писанні, але — відповідно до поступу свого віку й умової спроможності розуміння — поглиблють ще всі свої відомості, набуті в школі. Так само під тим оглядом мається річ і в царині середньої та вищої шкільної освіти. Тут рівнож розумно використана книжка та часопис поглиблють вже набуте й посідане знання.

(Докінчення буде).

Одинока українська кооперативна фабрика

МАРМЕЛЯД, ПОВИЛ І СОКІВ

„ПРОДУКЦІЯ“

Львів, Павлівів 16. тел. 111-77.

Український СКЛАД ОБУВИ

„КОМЕТА“

Львів, Личаківська ч. 11.

ДЕШЕВІ

машини до шиття, то вічний клопіт з постійними напрямками. Звільнить Вас від нього й дасть повне вдовлення тільки машина найвищої якості марки „ПФАФ“

Незначно дорожча!

Стократно ліпша!

Генеральне представництво і продажа

Юліян Ломага

Львів, Валова 11. Тел. 228-70.

Прецизна направа машин у власному варстаті.